യോഗവാസിഷ്ഠഃ/പ്രകരണമ് 4
(സ്ഥിതി+പ്രകരണമ്)/സർഗം 10

ശ്രീവസിഷ്ഠ ഉവാച .

അഥ വർഷ-സഹ+സ്രേണ ദി+വ്യേന പരമേ+ശ്വരഃ .
ഭൃഗുഃഫ് പരമ-സംബോധാ+ദ്വിര-രാമ സമാധിതഃ .. 1

നാപ+ശ്യ-ദ+ഗ്രേ തനയംവ് വിനയാ-വന-താന-നമ് .
സാമന്തംങ്ങ് ഗുണ-സേനായാഃഫ് പുണ്യം മൂർത-മിവ+ സ്ഥിതമ് 2

അപ+ശ്യത്/കേവലംങ്ങ് കായ-ക+ങ്കാലം പുരതോ മഹത്.
ദേഹ-യു+ക്ത-മിവാ-ഭാ+ഗ്യംൻ ദാരി+ദ്ര്യ-മിവ മൂർതിമത്.. 3

താപ-ശുഷ്ക-വപുഃഖ് കൃത്തി-ര+ന്ധ്ര+സ്ഫുരിത-തി+ത്തിരി .
സം/ശുഷ്കാ+ന്ത്രോ/ദര-ഗുഹാ-ഛായാ-വി+ശ്രാ+ന്ത-ദർ-ദുരമ്.. 4

നേ+ത്ര-ഗർതക-സംസ+ക്ത+പ്രസൂത-നവ-കീടകമ്.
പർശുകാ-പ+ഞ്ജര+പ്രോത-കോശ-കാര-കൃമി+വ്രജമ് .. 5

പ്രാ+ക്തനീ്യമുപ-ഭോഗേഹാ-മിഷ്ടാ-നിഷ്ട-ഫല+പ്രദാമ്.
ധാരാധൗ/താ+ന്ത്രയാ തദ്വദ്/ഭൃശം ശുഷ്കാ+സ്ഥി-മാലയാ .. 6

ശിരോ-ഘടേന ശു+ഭ്രേണ മസൃണേ-നേ+ന്ദു-വർചസാ .
വിഡമ്/ബയ+ച്ച കർപൂരാ+പ്ലുത-ലിങ്ഗ/ശിരഃശ്-ശ്രിയമ് .. 7

ഋ+(ജ്-വ്യാ) സം-ശുഷ്ക-ശിരയാ+/ സ്വാ+സ്ഥി-മാത്രാവ-ശേഷയാ .
ഗ്രീവ-യാ+ത്മാനു-സൃതയാ ദീർഘീ/കുർവ-ദിവാ-കൃതിമ് .. 8

മൃണാലികാ-പാ+ണ്ഡുരയാ ധാരാ-വഭൃത-മാംസയാ .
നാസാ+ഗ്രാസ്ഥി-കയാ വ+ക്ത്രേ കൃത-സീമാ-കൃതിംൻ ദധത് .. 9

ദീർഘ-ക+ന്ധരയാ നൂന/മു+ന്നതീ-കൃത-വ+ക്ത്രയാ .
പ്രേക്ഷ-മാണ-മിവ+ പ്രാണാ/നുത്ക്രാ+ന്താ-നമ്ബരോ/ദരേ .. 4.10.10

ജങ്ഘോരു-ജാനു-ദോർ/ദ+ണ്ഡൈർ/ദ്വി-ഗുണാംൻ ദീർഘതാംങ്ങ് ഗതൈഃ .
പ്രതിഷ്ഠാന-മിവാ-ശാ+ന്തംൻ ദീർഘാ/+ധ്വ+ശ്രമ+ഭീതിതഃ .. 11

ഉദരേ-ണാതി-രി+ക്തേന ചർമ/ശേഷേണ ശോഷിണാ .
പ്രദർശയ-ദിവാ+ജ്ഞസ്യ ഹൃദയ+സ്യാതി-ശൂന്യതാമ്.. 12

പ്രേ+ക്ഷ്യ ത+ച്ഛുഷ്ക-ക+ങ്കാല-മാലാനംൻ ദുഃഖ-ദ+ന്തിനഃ .
പൂർവാ-പര-പരാ-മർശ/മകുർവൻ-ഭൃഗു-രുത്ഥിതഃ .. 13

ആലോക-സമ-കാലേ ഹി+ പ്രതിഭാനംൻ തതോ/ ഭൃഗോഃ .
ചിരമുത്/ക്രാ-ന്ത-ജീവഃഖ് കിം/ മത്/പുത്രോ്യ-മിതി+ ക്ഷണാത്..14

അചി+ന്ത-യത ഏവാ+സ്യ ഭവി+ഷ്യംൻ തനയംൻ തതഃ .
കാലം പ്രതി ബഭൂ-വാശു കോപഃഫ് പരമ-ദാരുണഃ .. 15

അകാല ഏവ മത്/പു+ത്രോ/ നീതഃഖ് കിമിതി കോപിതഃ .
കാലായ ശാപ-മുത്-സഷ്ടും/ ഭഗവാ-നുപ-ച+ക്രമേ .. 16

അഥാ-കലിത-രൂപോ്സൗ/ കാലഃഖ് കവ-ലിത+പ്രജഃ .
ആധി-ഭൗതിക-മാ+സ്ഥായ/ വപുർ/മുനി/മുപാ-യയൗ .. 17

ഖഡ്ഗ-പാശ-ധരഃശ് ശ്രീമാൻ/കു+ണ്ഡലീ കവചാ+ന്വിതഃ .
ഷഡ്ഭുജഃഷ് ഷ+ണ്മുഖോ ബ+ഹ്വ്യാ വൃതഃഖ് കി+ങ്കര-സേനയാ .. 18

യ+ച്ഛരീര-സമു+ത്ഥേന+ ജ്വാലാ-ജാലേന വൽഗതാ .
ഫു+ല്ല-കിംശുക-വൃ+ക്ഷ+സ്യ ബഭാ-രാ+ദ്രേഃശ് ശ്രിയംൻ നഭഃ .. 19

യത്/കര+സ്ഥ+/ത്രിശൂലാ+ഗ്ര-നിഃസ്-സൃതൈ/ര+ഗ്നി-മ+ണ്ഡലൈഃ .
വിരേജു-രുദിതൈ/രാശാഃഖ് കാനകൈ/രിവ കു+ണ്ഡലൈഃ .. 4.10.20

യത്/പര+ശ്വസനാ-പാസ്ത/ശിഖരാ മേദിനീ-ഭൃതഃ .
ദോലാ-മിവ സമാ-രൂഢാ+ശ്ചേലുഃഫ് പേതു+ശ്ച ഘൂർണിതാഃ .. 21

യത്/ഖഡ്ഗ-മ+ണ്ഡലോദ്-ദ്യോതൈഃശ് ശ്യാമം/ ബിമ്ബംവ് വിവ+സ്വതഃ .
ക+ല്പ-ദഗ്ധ/ജഗ+ദ്ധൂമ-പ+ര്യാകുല-മിവാ-വഭൗ .. 22

സ ഉപേ+ത്യ മഹാ-ബാഹോ കുപിതംൻ തം/ മഹാ-മുനിമ് .
ക+ല്പ+ക്ഷുബ്ധാബ്ധി/ഗമ്ഭീരം/ സാ+ന്ത്വ-പൂർവ-മുവാച ഹ .. 23

വി+ജ്ഞാത-ലോക+സ്ഥിതയോ മുനേ ദൃഷ്ട/പരാവരാഃ .
ഹേതുനാ-പിന മു+ഹ്യ+ന്തി കിംൻ നു ഹേതുംവ് വിനോ+ത്തമാഃ .. 24

ത്വമ-ന+ന്ത-തപാ വി+പ്രോ വയംൻ നിയതി-പാലകാഃ .
തേന സംപൂ+ജ്യസേ പൂജ്യഃ(സ്) സാധോ നേതര-യേ+ച്ഛയാ .. 25

മാ തപഃഹ ക്ഷപയാ്ബു+ദ്ധേ ക+ല്പ-കാല-മഹാ-നലൈഃ .
യോ ന ദഗ്ധോ്+സ്മി മേ ത+സ്യ കിംൻ ത്വം ശാപേന ധ+ക്ഷ്യസി ..26

സംസാരാ-വലയോ+ ഗ്രസ്താ/ നിഗീർണാ രു+ദ്ര-കോടയഃ .
ഭു+ക്താനി വിഷ്ണു-വൃ+ന്ദാനി+/ ക്വ ന ശ+ക്താ വയം/ മുനേ .. 27

ഭോ+ക്താരോ ഹി വയം ബ്ര+ഹ്മൻ/ഭോജനംയ് യുഷ്മദാ-ദയഃ .
സ്വയംൻ നിയതി-രേഷാ ഹി നാവയോ/രേതദീ-ഹിതമ് .. 28

സ്വയ-മൂർ+ധ്വം/ പ്രയാ+ത്യഗ്നിഃസ്/ സ്വയംയ് യാ+ന്തി പയാം+സ്യധഃ .
ഭോക്താരം ഭോജനംയ് യാതി സൃഷ്ടിംഞ്ച് ചാ+പ്യ+ന്തകഃസ് സ്വയമ് ..29

ഇദ-മി+ത്ഥം മുനേ രൂപം/ മമേഹ പരമാ+ത്മനഃ .
സ്വാ+ത്മനി+ സ്വയമേ-വാ+ത്മാ+ സ്വത ഏവ വിജൃമ്ഭതേ .. 4.10.30

നേഹ കർതാ ന ഭോ+ക്താ+സ്തി/ ദൃഷ്ട്യാ നഷ്ട-കല+ങ്കയാ .
ബഹവ+ശ്ചേഹ കർ/താരോ ദൃഷ്ട്യാ്ഽനഷ്ട-കല+ങ്കയാ .. 31

കർതൃതാ-കർതൃതേ+ ബ്ര+ഹ്മൻ/കേവലം പരിക+ല്പിതേ .
അസമ്യഗ്/ദർശനേ-നൈവ/ ന സമ്യഗ്/ദർശന+സ്യ തേ .. 32

പുഷ്പാണി തരു-ഖ+ണ്ഡേഷു ഭൂതാനി ഭുവനേഷു ച .
സ്വയ-മായാ+ന്തി യാ+ന്തീഹ ക+ല്പതേ ഹേതുനാ-മഭിഃ .. 33

അബ്-ബിമ്ബി/ത+സ്യ ച+ന്ദ്ര+സ്യ/ ചലനേ കർത്ര/കർതൃതേ .
ന സ+ത്യേ നാനൃതേ യദ്വത്-തദ്വത്/കാലസ്യ സൃഷ്ടിഷു .. 34

മനോ മി+ഥ്യാ+ഭ്രമാ-ഭോഗേ കർതൃതാ-കർതൃതാ-മയീമ് .
കരോതി കലനാം/ ര+ജ്ജ്വാം/ ഭ്രാന്തേ+ക്ഷണ ഇവാഹിതാമ് .. 35

തേന മാഗാ മുനേ കോപ-മാപദാ-മീദൃശഃഖ് ക്രമഃ .
യ+ദ്യഥാ ത+ത്തഥൈ-വാശു സ+ത്യ-മാലോ-കയാ-കുലഃ .. 36

ന വയം/ പ്രതിഭാർ/ഥേഹാ നാഭി-മാന-വശീ-കൃതാഃ .
സ്വതോ ഹി താത വശഗാഃഖ് കേവലംൻ നിയതൗ/ സ്ഥിതാഃ .. 37

പ്രകൃത+വ്യവ-ഹാരേഹാ/നിയതീർ/നിം(യ്)യതേർ/വശാത് .
പ്രാജ്ഞാഃസ് സമഭി-വർത+ന്തേ നാഭി-മാന-മഹാ-തമഃ .. 38

കർ/ത+വ്യ-മേവ നിയതംങ്ങ് കേവലംങ്ങ് കാര്യകോവിദൈഃ .
സുഷുപ്തി-വൃ+ത്തിമാ+ശ്രി+ത്യ കദാ-ചി+ത്ത്വംൻ ന നാശയ .. 39

ക്വസാ+ ജ്ഞാന-മയീ ദൃഷ്ടിഃഖ്/ ക്വ മഹ+ത്ത്വംങ്ങ് ക്വ ധീരതാ .
മാർഗേ സർവ+പ്രസി+ദ്ധ്യേ്ഽപി കിമ+ന്ധ ഇവ മു+ഹ്യസി .. 4.10.40

സ്വകർമ-ഫല-പാകോ+ത്ഥാ-മവി-ചാ+ര്യ ദശാം മുനേ .
കിം മൂർഖ ഇവ സർവ+ജ്ഞ മുധാ മാം ശപ്തു-മി+ച്ഛസി .. 41

ദേഹിനാ-മിഹ സർവേഷാം ശരീരംൻ ദ്വിവിധം മുനേ .
കിംൻ ന ജാനാസി തംൻ ദേഹ/മേക-മന്യ+ന്മനോ-ഭിധമ് .. 42

ത+ത്ര ദേഹോ ജഡോ്ഽ+ത്യർഥ-മാവി-നാശ-പരായണഃ .
മനസ്-തു+ച്ഛംഞ്ച് ച നിയതംങ്ക് കദർഥീ+ക്രിയതേ തവ .. 43

ചതുരേണ യഥാ സാധോ/ രഥഃസ് സാരഥിനോ+ഹ്യതേ .
കുർവതാ കിംചന സ്നേഹാദ്-ദേഹോ്ഽയം മനസാ തഥാ .. 44

അസത്-സംകല്പഃഖ് ക്രിയതേ+ സ+ച്ഛരീരംവ് വിനാ+ശ്യതേ .
ക്ഷണേന മനസാ പ+ങ്ക/പുരുഷഃശ് ശിശുനാ യഥാ .. 45

ചിത്തമേവേഹ പുരുഷസ്-തത്/കൃതംങ്ക് കൃത-മു+ച്യതേ .
തദ്/ബദ്ധംങ്ക് കലനാ-ഹേതോഃഖ് കലനാ+സ്തംവ് വിമുച്യതേ .. 46

അയംൻ ദേഹ ഇവാ+ത്ര+സ്ഥ-മിദ-മങ്ഗ-മിദം/ ശിരഃ .
ഇദം/ സ്ഫാര-വികാരംൻ ത+ന്മന ഏവാഭി-ധീയതേ .. 47

മനോ ഹി ജീവാജ്-ജീവാ+ഖ്യംൻ നി+ശ്ച-യൈക-തയാനു ധീഃ .
അഹ+ങ്കാരോ്ഽഭി-മ+ന്ത്യ+ത്വാൻ-നാനാതാ+ സ്വയമേവ ഹി .. 48

ദേഹ-വാസനയാ ചേതസ്/ത്വ+ന്യാനി+ സ്വാനി/ ചേ+ച്ഛയാ .
പാർഥിവാനി ശരീരാണി+ ഹ്യസ+ന്തി പരിപ+ശ്യതി .. 49

ആലോകയതി ചേ+ത്സത്യംൻ തദാ സ+ത്യ-മയീം മനഃ .
ശരീര-ഭാവനാംൻ ത്യ+ക്ത്വാ പരാ-മായാതി നിർവൃതിമ് .. 4.10.50

ത+ന്മനസ്-തവ പു+ത്രസ്യ സമാധൗ/ ത്വയി സംസ്ഥിതേ .
സ്വമനോ-രഥ-മാർഗേണ ദൂരാദ്-ദൂരതരംങ്ക് ഗതമ് .. 51

ഇമ-മൗശ-നസംൻ ത്യ+ക്ത്വാ ദേഹം/ മ+ന്ദര-ക+ന്ദരേ .
പ്രയാതോ വൈബുധം/ സദ്മ/ നീഡോ+ഡ്ഡീനഃഖ് ഖഗോ യഥാ .. 52

ത+ത്ര മ+ന്ദര-ഗു+ഞ്ജേഷു പാരിജാത-തലേഷു ച .
ന+ന്ദ-നോദ്യാന-ഖ+ണ്ഡേഷു ലോകപാല-പുരേ-ഷു ച .. 53

മുനേ ചതു+ര്യുഗാ+ന്യഷ്ടൗ/ വി+ശ്വാചീംൻ ദേവ-സു+ന്ദരീമ് .
അസേവത മഹാ-തേജാഃഷ് ഷട്പദഃഫ് പദ്മിനീ-മിവ .. 54

തീ+വ്രസംവ്-വേഗ-സംപ+ന്ന+സ്വസംങ്-ക+ല്പോപ-ക+ല്പിതേ .
അഥ പു+ണ്യ+ക്ഷയേ ജാതേ നീഹാര ഇവ ശാർവരേ .. 55

പ്ര+മ്ലാന-കുസുമോ+ത്തംസഃഖ് ഖിന്നാങ്/ഗാവ-യവോ+ല്ലസഃ .
സപ-പാത തയാ സാർധംങ് കാലപ+ക്വം ഫലംയ് യഥാ .. 56

വൈബുധംൻ തത്/പരി+ത്യ+ജ്യ നഭ+സ്യേവ ശരീര-കമ് .
ഭൂതാകാശ-മഥാ-സാ+ദ്യ വസു-ധായാംവ് വ്യജായത .. 57

ആസീ+ദ്വി+പ്രോ ദശാർണേഷു കോസലേഷു മഹീപതിഃ .
ധീവ-രോ/ഥ മഹാ-ട+വ്യാം ഹംസ+സ്ത്രി-പഥഗാ-തടേ .. 58

സൂ+ര്യ-വംശേ നൃപഃഫ് പൗ+ണ്ഡ്രഃസ് സൗര-ശാ+ല്വേഷു ദേശികഃ .
ക+ല്പംവ് വി+ദ്യാ-ധരഃ(ശ്) ശ്രീമാ+ന്ധീമാ-നഥ മുനേഃസ് സുതഃ .. 59

മ+ദ്രേ+ഷ്വഥ മഹീ-പാലസ്/തതസ്-താപസ-ബാലകഃ .
വാസുദേവ ഇതി+ ഖ്യാതഃസ് സമങ്/ഗായാസ്-തടേ+ സ്ഥിതഃ .. 4.10.60

അ+ന്യാ+സ്വപി വിചി+ത്രാസു വാസനാ-വശതഃസ് സ്വയമ് .
വിഷമാ+സ്വേവ പു+ത്രസ്തേ ചചാ-രാ+ന്തര-യോനിഷു .. 61

അഭൂ+ദ്വി+ന്ധ്യ-നഗേ ഭൂയഃഖ് കിരാതഃഖ് കൈക-ടേഷു ച .
സൗ/വീരേ+ഷ്വഥ സാമന്തസ്/ത്രിഗർ/തേഷു ച ഗർദഭഃ .. 62

വംശ-ഗുല്മഃഖ് കിരാതേഷു ഹരിണ+ശ്ചീന-ജങ്ഗലേ .
സരീ-സൃപസ്-താല-വൃ+ക്ഷേ തമാലേ വന-കുക്കുടഃ .. 63

അയം സ പു+ത്രോ ഭവതോ ഭൂ+ത്വാ മ+ന്ത്രവിദാംവ് വരഃ .
പ്രജ-ജാപ പുരാ വി+ദ്യാംവ് വി+ദ്യാധര-പുര+പ്രദാമ് .. 64

തേനാ-സാവ-ഭവദ്/ബ്ര+ഹ്മ+(ൻ-വ്യോ)മ്നി വി+ദ്യാധരോ മഹാൻ .
ഹാര-കു+ണ്ഡല-കേയൂര-ലീലാ-നിചയ-ലാലകഃ .. 65

നായികാ-നലിനീ-ഭാനുഃഫ് പുഷ്പ-ചാപ ഇവാപരഃ .
വി+ദ്യാ-ധരീണാംൻ ദയിതോ ഗ+ന്ധർവ-പുര-ഭൂഷണഃ .. 66

സ കല്പാ-വധി-മാസാ+ദ്യ+ ദ്വാദശാ-ദി+ത്യ-ധാമനി .
ജഗാമ ഭസ്മ-ശേഷ+ത്വം/ ശലഭഃഫ് പാവകേ യഥാ .. 67

ജഗ+ന്നിർമാണ-രഹിതേ+ സ്ഫാരേ നഭസി സാ തതഃ .
വാസനാ ത+സ്യ ബ+ഭ്രാമ നിർനീഡാ വിഹഗീ യഥാ .. 68

അഥ കാലേന സംജാതേ വിചിത്രാ-രമ്ഭ-കാരിണി .
സംസാര-രചനാ-രമ്ഭേ+ ബ്രാ+ഹ്മേ രാത്രി-വിപ+ര്യയേ .. 69

സാ മുനേ വാസനാ ത+സ്യ വാത+വ്യാ/ചലിതാ സതീ .
കൃതേ+ ബ്രാ+ഹ്മണതാ-മേ+ത്യ ജാതോ്ഽ+ദ്യ വസുധാ-തലേ .. 4.10.70

വാസു-ദേവാഭി-ധാനോ്ഽസൗ മുനേ വി+പ്ര-കുമാരകഃ .
ജാതോ മതിമതാം മ+ധ്യേ സമധീതാ-ഖില+ശ്രുതിഃ .. 71

കല്പംവ് വി+ദ്യാ-ധരോ ഭൂ+ത്വാ/ ന+ദ്യാസ്/ത്വഥ മഹാമുനേ .
തപ+ശ്ചരതി തേ പു+ത്രഃസ് സമങ്ഗാ-യാസ്-തടേ+ സ്ഥിതഃ .. 72

(പുഷ്പിതാഗ്ര 12/13)
വിവിധ-വിഷയ-വാസ-നാനു-വൃ+ത്ത്യാ ഖദിര-കര+ഞ്ജ-കരാല-കോടരാസു .
ജഗതി ജഠര-യോനിഷു+ പ്രയാതോ
ഗഹന-തരാ-സുച കാനന+സ്ഥലീഷു .. 73

ഇ+ത്യാർഷേ+ ശ്രീവാസിഷ്ഠമഹാരാമായണേ വാല്മീകീയേ
സ്ഥിതിപ്രകരണേ ഭാർഗവോ-പാ+ഖ്യാനേ കാല-വചനം നാമ ദശമഃസ്
സർഗഃ .. 10 ..
ഓം
****
CHECKED BY GURU P.R.IYER
10.10.2023